

РЕЦЕНЗІЯ

на «Бібліографічний покажчик Новак Андрій (Ендре):
до 167-ї річниці від дня народження
та 150-річчя від заснування Закарпатської
обласної клінічної лікарні ім. Андрія Новака»
Н.С.Вакула; ЗОМНЦ, медична б-ка,
- Ужгород, 2016. - 102 с.

Із відстані плину часу в бібліографічному покажчику серії «Видатні постаті медицини Закарпаття» автором в історичному аспекті представлено матеріали про виникнення і розвиток акушерства на Закарпатті та роль основоположника акушерської школи в краї, видатного організатора охорони здоров'я на Закарпатті кінця XIX і початку XX століття Андрія Новака.

У покажчику читач знайде відповідь на запитання про виникнення акушерської школи на Закарпатті. Так, у виданні в історичному аспекті наводиться перша згадка про «монастирську» медицину – лікарені-притулки, де вперше на їх базах проводилася підготовка кадрів шляхом учнівства. Перші шпиталі, як вказує автор, були засновані Орденом Тамплієрів (храмовників) у с. Середнє (XIII ст.).

Починаючи із середини VII століття, за даними автора, у великих містах поруч із цеховими об'єднаннями (гончарів, шевців, пекарів та інших видів ремесла) виникають структури медичної допомоги, очолювані хірургами-цирульниками.

На нашу думку, автор досить цікаво наводить триступеневий процес підготовки хірурга-цирульника – «майстра».

Однак, як відзначає автор, акушерська справа, як правило, знаходилася в руках «повивальних бабок».

Величезна заслуга в розбудові акушерської школи на Закарпатті належить Андрію Новаку – визначній постаті медичної науки Закарпаття. Читач у довіднику знайде цікаві факти з даного питання.

Завдяки клопотанням А. Новака, при підтримці міністерства шкільної освіти Австро-Угорщини 6 червня 1890 року в Ужгороді при лікарні, збудованій А. Новаком, уперше відкрито «Акушерську школу», де щорічно готували 50–55 акушерок, що сприяло покращенню акушерської допомоги на Закарпатті.

Досить скрупульозно автором довідника зібрані матеріали про розвиток фельдшерсько-акушерської школи в повоєнні роки та в роки радянської влади і незалежної України, де студенти, медичні працівники, вчені знайдуть відповідь на питання історії розвитку акушерства і, зокрема, медичної освіти.

Але людина живе, доки про неї пам'ятають – це життєва мудрість наших пращурів, коли світ покидають Великі Люди, що відноситься й до Андрія Новака (Ендре).

Василь Маляр,
доктор медичних наук,
професор, завідувач кафедри
акушерства та гінекології
Ужгородського національного
університету МОН України

Отримано 14.05.18 р.